

TDV - İSTANBUL MÜFTÜLÜĞÜ
DERGİSİ
SAYI: 12 - YIL: 2011

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSTANBUL
ŞUBESİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ VE
YAYIN YÖNETMENİ
(SORUMLU)
Prof. Dr. Mustafa ÇAĞRICI

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ ve
YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Kadriye AVCI ERDEMLİ

EDİTÖR
Kerime CESUR
kerime.cesur@gmail.com

YAYIN EKİBİ
Abdülkerim YATĞIN
Davut ÖZGÜL
Emine ARSLAN
Kadir ÖZTÜRK
Kâmil BÜYÜKER
Kâmil COŞTU
Kerime CÉSUR
Mehmet YÜKSEL
Tuba ER SERTEL
Yunus KAPLAN

TASHİH
Dr. A. Cüneyt KÖKSAL

FOTOĞRAF
Gezgin Kültür Dergisi Arşivi

KAPAK
Hz. Adem ile Havva Minyatürü
Zübde't-üt-Tevarih

WEB
www.dinvehayatdergisi.com
Tuba ER SERTEL

BASIM YERİ ve TARİHİ
TDV Yay. Matbaası
Ostim Örnek San. Sit. 1. Cd. No:11
Yenimahalle / ANKARA
Tel: (0312) 354 91 31

ISSN: 1308-9595

DAĞITIM
Osman SARIKÖSE
TDV Yay. Mat. ve Tic. İşl. İstanbul 1.Şb.
Klodfarer Cad. No:14/1 Divanyolu
Fatih/İSTANBUL
Tel:(0212)5184604-Faks:(0212)5188307
Yayınlanan yazıların hukuki-bilimsel
sorumluluğu yazarlara aittir.

Kaynak gösterilmeden alıntı
yapılamaz.

Zencefilm
medya

Görsel Konsept Tasarım,
Uygulama Zencefil'm / Halit Ömer Camcı
Tel: 0212 533 35 58

Hikayeye göre Leyla'nın sevdasıyla çöllere düşen Mecnun namaz kılan birinin önünden geçmiştir. Namazını bitiren adam Mecnun'a, "–Be adam görmüyor musun namaz kılıyorum, ne diye önümden geçiyorsun!" diye çıkışınca Mecnun, "–Ben Leyla'mı arıyorum, ondan başka bir şey görmez gözüm. Sen ise Allah için namaz kılıyorsun; beni nasıl görebildin!" diye cevap verir. Bu kıssanın bize anlattığı çok şey var.

İnsan önce kendini bilmeli, kendi davranışlarını değerlendirmelidir. Çünkü "Kişi kendini bilmek gibi irfan olmaz." Kendini bilen neyi ne kadar görmesi gerektiğini bileceği gibi neyi ne kadar görmemesi gerektiğini de bilir.

Aile şahıslara karşı duygusal, topluma karşı sosyal, bireyin kendisine karşı kişisel sorumluluğu gerektiren bir ortaklıktır. Günümüz şartlarında bu sorumluluğun hem ağırlığı artmış hem dengesi değişmiştir.

Dünyanın geldiği yeni şartlarda artık yeri geldiğinde erkek kadın işlerini, kadın erkek işlerini yapmakla mükelleftir.

Artık ailede kadın da erkek de çocuk da öznedir ve ailenin her bir üyesi ailenin huzuru, mutluluğu ve devamı için çaba sarfetmek durumundadır.

Artık açık toplum olmanın getirdiği sorunları okumak ve ona göre çözümler üretmek gerekmektedir.

Artık bazı kalıpların kırılması bazı bilgiler ve alışkanlıklar sürerken, bazılarının da yenilenmesi gerekmektedir.

Aile hakkında birçok çalışma yapılmıştır. Bakış açımızla tekrara düşmediğimizi düşünürüz. Ahmet Yaman, Mustafa Çağrı, İsmail Hakkı Ünal, Nihat Dalgın, Yusuf Altınbaş, Gülgün Uyar, Cihan Aktaş, Ahmet Turan Alkan, Kadriye Avcı Erdemli, Sibel Eraslan, Rahime Beder Şen sayımızın yazarlarından bazılarıdır. Dosyanın büyük bölümü, evlilik öncesi bilinmesi gerekenlerden başlayarak aile içi huzur, ailelerin sorunları, "en sevilmeyen helâl olan boşanma" ve boşanmanın psikolojik etkileri içerikli makalelerden oluşmaktadır. Kur'an ve sünnette aile, Müsevilik ve Hıristiyanlık'ta aile ile ilgili makalelerin aile algısı hakkında genel bilgiler vermesi açısından önemlidir. İslâm ve feminizm ilişkisi, muhafazakarların çelişkileri, yabancı ülkelerdeki ailelerin sorunları içerikli makaleler ve özellikle ilk defa yayınlanan belgeleriyle arşiv yazımızı okumanızı tavsiye ederim. Aileden sorumlu bakanımız Sayın Selma Aliye Kavaf ile yaptığımız söyleşi Türkiye'de aile çalışmalarına ilişkin aydınlatıcı bilgiler içermektedir.

Siz 12. sayımızı okurken bizler 13. sayı için mutfağa çoktan girdik bile. İlk sayıdan bu yana heyecanımızı hiç kaybetmedik. Başlangıçtan itibaren bize destek veren, fikirleriyle aydınlatan ilim adamlarına müteşekkirimiz.

Emeği geçen herkese teşekkürler...

Saygılarımla
Kerime Cesur

Kerime Cesur

İslâm Ahlâkı Kaynaklarında **Aile ve Önemi**

Mustafa Çağrıci*

Evlenme, sadece evlenen erkek ve kadını bir araya getirmekle kalmayıp iki tarafın aileleri arasında da yeni ve özel bir bağ kurmak suretiyle sosyal dayanışma, kaynaşma ve barışa güç katmaktadır.

*Prof. Dr., İstanbul İl Müftüsü

□ Tesbit edebildiğimiz kadarıyla İslâm bilimler tarihinde ilk kez Ebû Abdullah Muhammed el-Hârizmî'nin (öl. 387/997) *Mefâtihu'l-ulûm* adlı ünlü eserinde ahlâk bilimi (müellifin deyiimiyle "amelî felsefe") üç bölüme ayrılmıştır:

1. Huylar ilmi (İlmü'l-ahlâk),
2. Aile yönetimi (Tedbîru'l-men zil),
3. Toplum yönetimi (Tedbîru'l-âmm e).¹

Aynı dönemin Horasanlı düşünürü Ebü'l-Hasan el-Âmirî'nin (öl. 381/992) *et-Takrîr li-evcûhi't-takdir* ile el-lâm bi-menâkibi'l-İslâm adlı eserlerinde² ve İbn Sînâ'nın (öl. 428/1037) *Uyûnü'l-hikme*'sinde³ de görülen bu bölümlemeye dayalı ahlâk ilmi, en sistematik ve ayrıntılı biçimde İranlı filozof Nasîruddin-i Tûsî (öl. 672/1273) tarafından işlenmiş; Tûsî'nin *Ahlâk-ı Nâsirî'si*⁴ sonraki ahlâk düşünürleri için hem biçim hem içerik bakımından örnek teşkil etmiştir. Hârizmî ve İbn Sînâ'nın "amelî hikmet" veya "amelî felsefe" başlığı altında işledikleri yukarıdaki üç bölüm, Tûsî'nin *Ahlâk-ı Nâsirî*'de ele alınan ferdi, ailevî ve siyasî/toplumsal ahlâktan başka bir şey değildir.

Görüldüğü gibi bu bölümlemede aile ahlâkı genel ahlâkın üç ana bölümünden birini oluşturmuştur. Bu yaklaşım Kınalızâde Ali Efendi, Muhyî-i Gülşenî, Kâtip Çelebi gibi Osmanlı ilim ve fikir adamlarınca da sürdürülmüştür. Sözelimi Kınalızâde *Ahlâk-ı Alâf*⁵ adlı tanınmış eserinin "İlmü tedbîri'l-men zil" başlığını taşıyan aile ahlâkına dair bölümünde, geleneksel görüşleri aktarmanın yanında, yer yer Osmanlı-Türk gelenek ve zihniyetini yansıtmayı da ihmal etmemiştir. Meselâ adı geçen eserde "Aile Bireylerinin Eğitimi" başlığı altında filozofların çok kadınla evlilik anlayışına olumsuz baktıkları açıkça ifade edildikten sonra, "Merd (erkek) menzilde (evde) tende can gibidir ve nitekim iki bedene bir can olmaz; kezâlik iki menzile bir merd layık değildir ve şer'an bunun sevabı sâbikan zikrolunmuştur" denilmektedir.⁶ Bu görüşün benzer ifadelerle Muhyî-i Gülşenî'nin *Ahlâku'l-kirâm* adlı kitabında da tekrar edildiği görülmektedir.⁷

İslâm ahlâk kültürünün ana kaynakları olan Kur'an-ı Kerim ve hadislerde ahlâkın diğer konularının yanında aile ahlâkına da temel oluşturan hükümler ve genel ilkeler konulmuş, daha sonra yazılan ahlâk kitaplarında bu ilke ve hükümler

Ebû Abdullah Muhammed el-Hârizmî, Ebü'l-Hasan el-Âmirî'nin, İbn Sînâ'nın, Tûsî gibi birçok âlimin ahlâk tanımlamasında aile ahlâkı, genel ahlâkın üç ana bölümünden birini oluşturmuştur.

esas alınarak aile ahlâkına, özellikle aile bireylerinin karşılıklı hak ve yükümlülüklerine, erdemli davranışlarına ilişkin ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Bir örnek olmak üzere, Ahmed b. Hüseyin Beyhakî'nin (öl. 458/1066) *el-Âdâb*⁸ adlı ahlâk kitabında, tümüyle âyet ve hadislerden alınarak sıralanan erdemlerin önemli bir bölümü aileyle ilgilidir. Her biri ayrı başlıklar altında işlenen bu erdemlerden bazıları şunlardır:

Ana-babaya saygı, sıla-i rahim (aile ve akrabalarla iyi ilişkileri sürdürme), çocuk sevgisi, büyüklere saygı, küçüklere sevgi, aile bireylerinin haklarını gözetme, eşlerin haklarına saygı, hediyeleşme, yardımlaşma, dayanışma, sırsaklama, bağışlama, hoşgörü, haya ve iffet, eve izin alarak ve haber vererek girmek, çocuklara güzel ve beğenilen isimler vermek, yiyecek ve giyeceklerin temiz tutulması, sofra kurallarına uymak, temiz ve güzel giyinmek vs...

Kuşkusuz gerek bu eserde gerekse İslâm ahlâkının diğer kaynaklarında yer alan ve genel olarak insanlar arasındaki ilişkileri düzenleyen hükümler aynı zamanda aile ahlâkıyla da ilgilidir; bunlar aile bireylerini de bağlar. Esasen insanın doğumundan sonra ilk tanıştığı sosyal çevre aile bireyleri olduğu için ahlâkî sorumluluklar da ilk kez bu çevrede başlar.

Genel olarak ahlâkı, bir bakıma risâletin amacı ve iyi bir müslüman olmanın ölçüsü sayan İslâm dini, aileyi de yaratılışın başlangıcından itibaren bir erkekle bir kadının (Hz. Âdem ile Havva'nın) yaratılışıyla gerçekleşen, insanlığın en eski ve en köklü kurumu olarak göstermiş; bütün insanlığın bu kurum sayesinde gelişip çoğaldığını bildirmiştir.⁹ Modern antropolojik araştırmalar da Kur'an-ı Kerim'in verdiği bu bilgiyi desteklemektedir. "Bu birliğe bütün insanlık tarihinde rastlanmakta olup hatta bugün bile modern toplumların temelini oluşturmaktadır".¹⁰

Ailenin bütün çağlarda ve bütün toplumlarda geçerli bir kurum olması, onun insanlık için başka yollardan ulaşılamayacak amaçlara hizmet etmesinin bir sonucudur. Bu amaçların en önemlilerini şöyle sıralayabiliriz:

1. İslâm âlimlerinin tamamı, insanlığın üreme yoluyla yaşayabileceği gerçeğinden hareketle, erkek ve kadının evlenerek insan soyunun devamına katkıda bulunmalarını insanlığa karşı ahlâkî bir sorumluluk olarak değerlendirmişlerdir.

Bu sorumluluğun yerine getirilmesini evlenmenin en temel amacı olarak gören büyük düşünür ve ahlâk bilgini Gazzâlî (öl. 505/1111), konuyu metafizik temele kadar götürerek evlenmeyi, Allah'ın evrende hâkim kıldığı genel düzene bir uyum olarak değerlendirmiştir. Buna göre her doğal gerçeklik gibi cinsel arzunun da genel düzen içinde bir yeri, anlamı ve işlevi vardır. Bu işlev, insan türünün, -İslâm âlimlerinin deyimleriyle- "neslin devamı"dır. Evlenmenin asıl amacı çocuk yetiştirme olup ilâhî hikmet, cinsel hazzı buna bir araç olarak koymuştur.¹¹

2. Çocuğu dünyaya getirmekle ailenin işlevi tamamlanmış olmaz. Bundan öte, aile çocukların beden, zihin ve ahlâk bakımından sağlıklı ve dengeli yetişmelerinde birinci derecede rol alır; bu suretle insanlığın her bakımdan gelişmesine ilk ve en önemli katkıyı sağlar. Tarihin çeşitli dönemlerinde ve çeşitli kültürlerde aile az çok değişik fonksiyonlar üstlenmişse de çocuklarla ilgili işlevleri kesintisiz devam etmiştir. Çünkü diğer bütün canlılardan farklı olarak insan denilen canlı türünün fizyolojik, ruhsal, zihinsel ve ahlâkî gelişmesi ancak kadın ve erkeğin sürekli birlikte yaşamaları, böylece uzun yıllar ilgiye muhtaç olarak yaratılan çocuklarını beslemeleri, her türlü tehlikeden korumaları, eğitmeleri, diğer maddî ve ruhsal ihtiyaçlarını karşılamaya birlikte çalışmalarıyla mümkündür.¹² Bu yüzden Kur'an-ı

Kerimde çocukların yalnızca emzirilme dönemleri için iki yıllık bir süre belirlenmiş;¹³ ayrıca Kur'an ve Sünnet'teki özel ve genel hükümlere dayanılarak fıkıh kitaplarında çocuğun doğumundan evlenip aile kurmasına kadar türlü ihtiyaçlarının karşılanması için ebeveyne birçok görev yüklenmiştir. Bütün bu görevlerin yerine getirilmesi aile kurmakla mümkün olduğu içindir ki Hz. Peygamber "Nikâh benim sünnetimdir. Benim sünnetimden yüz çevirenler benden yüz çevirmiş olurlar" buyurmuştur.¹⁴

3. Eğitimciler aileyi ilk ve en etkili eğitim kurumu kabul ederler. Ailenin bu işlevi yalnız içe dönük bir faaliyet olmayıp, toplumsal ve ahlâkî hayata da büyük bir hizmettir. Her ne kadar insanların öteki canlılar gibi evlenmeden çocuk dünyaya getirmeleri mümkünse de çocuğun uzun süren zahmetli bakımını ve din, toplum, hukuk gibi kurumların bireyden beklediklerini kazanmasını sağlamak anne tarafından tek başına yerine getirilemeyecek kadar ağır bir sorumluluktur. Çocuğun maddî ve bedensel ihtiyaçları yanında dîni, ahlâkî, toplumsal ve meslekî eğitime şiddetle ihtiyacı vardır. Bu sebeple "Ey müminler! Kendinizi ve aile halkınızı (...) ateşten koruyunuz" mealindeki âyet¹⁵ bütün müfessirlere göre eşleri çocuklarının eğitim ve yaşayışından sorumlu kılmalıdır.

İslâm ahlâk literatüründe çoğunlukla "terbiye", "edep" ve "tedip" kavramlarıyla ifade edilen bu eğitim hakkında Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: "Hiçbir baba, çocuğuna güzel ve yararlı eğitimden daha değerli bir miras bırakamaz."¹⁶ Kuşkusuz çocuğa bu "değerli miras"ı en iyi ailesi verir. Çünkü çocuğun ilk tanıdığı, güvendiği, özendiği, sevdiği ve en köklü duygusal bağlarla bağlandığı kişiler ana ve babadır. Bu yüzden aile yuvasından yoksun kalan çocukların eğitim ve öğretiminde, hatta ahlâk ve ruh sağlığında ciddi problemlerle karşılaştığı bilinmektedir. İstanbul Üniversitesi Ceza Hukuku ve Kriminoloji Enstitüsü tarafından 974 suçlu çocuk üzerinde yapılan araştırmada bu çocukların yüzde 42.1'inin parçalanmış aile çocuğu olduğu tespit edilmiştir.¹⁷ Keza sokak çocuklarının yüzde 82'sinin parçalanmış aile çocukları olduğu belirtilmektedir.

4. Aile kurumunun işlevi sağlıklı nesiller yetiştirmekten ibaret değildir. Aile, kadın ve erkek arasında cinsel ilişkilerin değer yargılarına ve ahlâk kurallarına uygun olarak sürdürülmesini sağlayan, bu suretle cinsel arzuların gayri

meşru yollardan karşılanmasını önleyen, dolayısıyla toplumsal ahlâka hizmet eden bir kurumdur. Aile kurumu ve onunla ilgili olarak konulan kurallar, kadın-erkek ilişkilerine içgüdülerin ve hayvaniliğin üstünde değerler ve anlamlar katar. İslâm dininin bir yandan zinaya karşı sert tedbirler alırken öte yandan evlenmeyi teşvik etmesinin amaçlarından biri de ailenin bu işlevini kolaylaştırmaktır. Hz. Peygamber'in "Gençler! Evlilik zahmetlerine katlanabilenleriniz evlensin. Çünkü evlilik gözü ve cinsel arzuları zinadan korur" anlamındaki hadisi¹⁸ ailenin bu önemini açıkça göstermektedir.

Bazı zâhit Sabâbiler kendilerini daha çok ibadete verebilmek için hiç evlenmeyeceklerini, evli olanlar da eşlerine yaklaşmayacaklarını söylemişlerdi. Bu durumu öğrenden Hz. Peygamber onlara "Sizlerin şöyle şöyle dediğini duyuyorum. Yemin ederim ki ben Allah'a hepinizden daha çok saygılıyım, O'ndan daha çok korkarım. Bununla birlikte oruç tuttuğum günler de olur, tutmadığım günler de; namaz da kılarım; uyku da uyurum; kadınlarla da evlenirim... Kim benim sünnetimden yüz çevirirse benden uzak kalır" buyurdu.¹⁹

Peygamberimizin evlenmeyi zorlaştıran şartları ortadan kaldırdığını veya kolaylaştırdığını, uzun süre bekâr yaşayan erkekleri ikaz ettiğini, kızların çağlarını aşmadan evlendirilmelerine ilişkin tavsiyelerde bulunduğunu bildiren çok sayıda hadis vardır. Bütün bunların, gerek birey gerekse toplum açısından aile düzeni ve disiplininden uzak yaşayışın taşıdığı ahlâkî riskleri ortadan kaldırma amacı güttüğünde kuşku yoktur.

5. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: "Allah'ın âyetlerinden (varlığının ve gücünün kanıtlarından) biri

İslâm ahlâk literatüründe çoğunlukla "terbiye", "edep" ve "tedip" kavramlarıyla ifade edilen bu eğitim hakkında Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: "Hiçbir baba, çocuğuna güzel ve yararlı eğitimden daha değerli bir miras bırakamaz."

de kendileriyle kaynaşmanız ve huzur bulmanız için kendi nefislerinizden (bir kadınla bir erkekten) sizlere eşler yaratması, aranızda sevgi ve merhamet sağlamasıdır."²⁰ Bu âyeti ve hayatın tecrübelerini dikkate alan İslâm ahlâkçıları, insanların beden ve ruh sağlıklarını koruyabilmeleri, dîni görevlerini ve dünya iş-

lerini daha kolay yürütebilmeleri için en uygun ortamın aile yuvası olduğunu ifade ederler. Hz. Peygamber'in "yüzüne baktığında içini mutlulukla dolduran bir eşle" evlenmiş olmayı, kişi için en değerli nimetlerden sayan hadisi²¹ aile mutluluğunun İslâm ahlâkındaki önemine güzel bir örnektir. Ayrıca karı koca arasındaki sevgi, saygı ve hoşgörünün, yalnız eşlerin kendi mutlulukları için değil, çocukların ruh sağlığı ve ahlâk terbiyesi için de son derece etkili ve verimli olduğu bilimsel gözlemlerle kanıtlanmıştır.²²

6. Evlenme, sadece evlenen erkek ve kadını bir araya getirmekle kalmayıp iki tarafın aileleri arasında da yeni ve özel bir bağ kurmak suretiyle sosyal dayanışma, kaynaşma ve barışa güç katmaktadır. Nitekim birbiriyle zıtlaşma ve çatışma halinde bulunan kabileleri, hatta zaman zaman ülkeleri ve milletleri uzlaştırma yollarından

biri olarak, bunlar arasında hısımlık bağları kurmak, her dönemde uygulanan bir önlem olmuş ve bundan başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Tanınmış İslâm bilgini Ebü'l-Hasan Mâverdî'nin (öl. 450/1058) *Edebü'd-dünyâ ve'd-dîn* adlı ahlâk kitabında yer alan bilgilere göre Emevî halifesi Muaviye şöyle demiştir: Bir zamanlar Zübeyir Oğulları benim can düşmanımdı. Fakat bu ailenin kızı olan Remile ile evlendikten sonra onlar, Allah'ın bütün yarattıkları içinde en çok sevdiğim insanlar oldular. Mâverdî Hz. Peygamber'in "Evlilik taraf-

EDEB YAHU

1900'lerin başından bir kare

lar arasında sevgi ve şefkat doğurur" anlamındaki bir hadisini kaydederek, bu açıdan evlilik yoluyla kurulan yakınlığı, sosyal barış ve kaynaşma (ülfet) için önemli bir imkân olarak değerlendirir.²³

* * *

Günümüzde modern Batı'nın aşırı bireyci, bencil ve hazcı hayat felsefesi ve tarzının hakim olduğu toplumlarda aile kurumunun çökmeye yüz tutması; boşanmaların, nikâhsız ve eşcinsel birliklerin hızla yayılması, bunlara bağlı olarak çocuk sayısının ve genel nüfusun giderek azalması ve yaşlanması gibi ağır sorunlar, bunların hem sebebi hem sonucu olarak gelişen ahlâkî çöküşler ve nihayet bütün bu gelişmelerin Batı'da ortaya çıkardığı derin kaygılar dikkate alındığında, İslâm'ın aileye verdiği büyük değerın önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

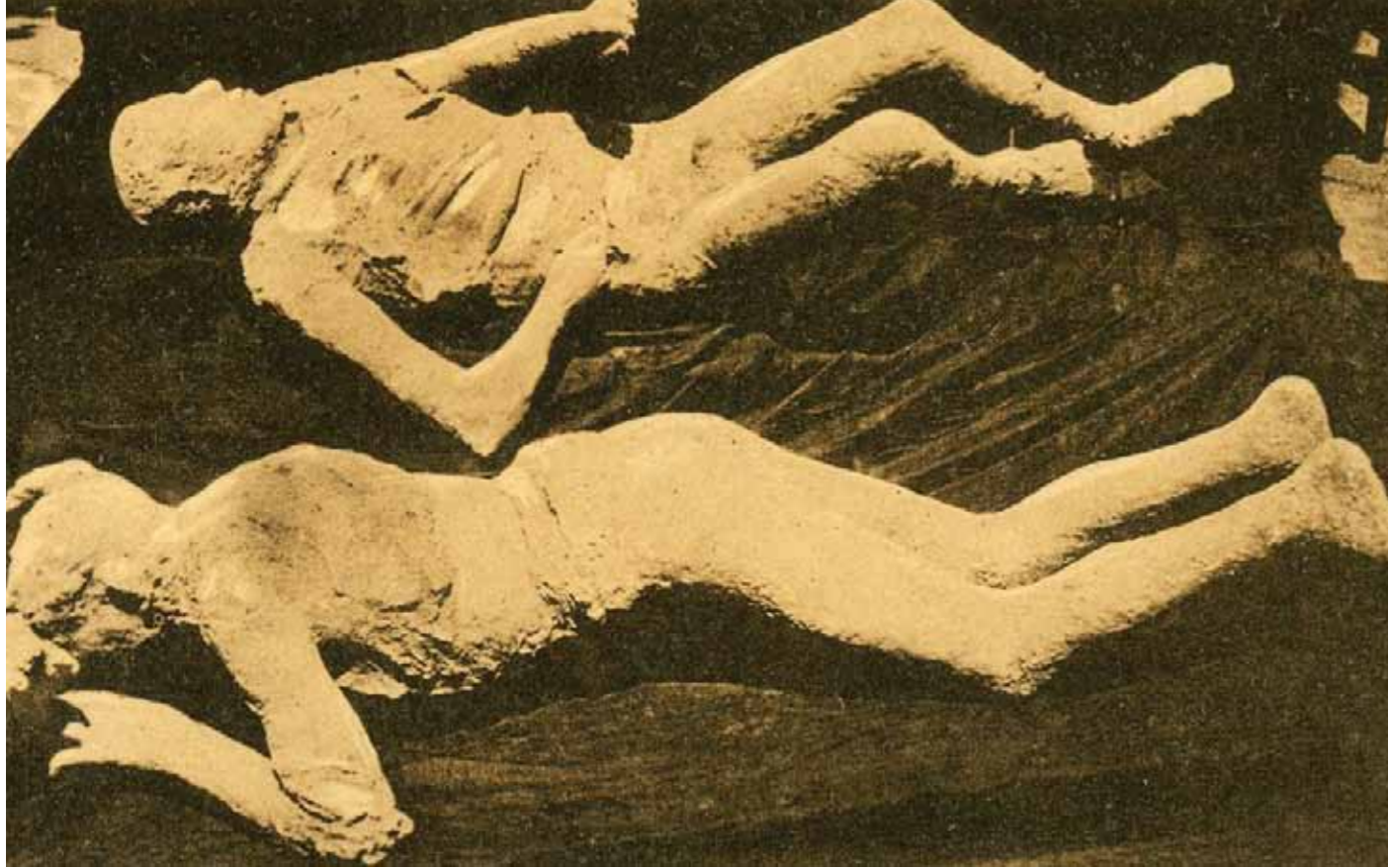
Konuyu, Cambridge'de Pembroke Koleji üyeliği,

Çocuğun maddî ve bedensel ihtiyaçları yanında dîni, ahlâkî, toplumsal ve mesleki eğitim-öğretime şiddetle ihtiyacı vardır. Bu sebeple "Ey müminler! Kendinizi ve aile halkınızı (...) ateşten koruyunuz" mealindeki âyet (Tahrîm 66/6) bütün müfessirlere göre eşleri çocuklarının eğitim ve yaşayışından sorumlu kılmıştır.

Wolfston Koleji'nde ilâhiyat çalışmaları direktörlüğü, Muslim Academic Trust kuruluşunda vekillik ve genel sekreterlik, Anglo-Muslim Fellowship for Eastern Europe kuruluşunda direktörlük görevlerinin yanı sıra UK Friends of Bosnia-Herzegovina kuruluşunda başkanlık ve Cambridge Üniversitesi'nde İslâm çalışmaları alanında okutmanlık yapan İngiliz mühtedi Abdülhakim Murad'dın

(Tim Winter) "Ailenin Çöküşü" başlıklı dikkate değer makalesinden aldığımız aşağıdaki pasajlarla bağlayalım:²⁴

"... 1950'ler ve 60'lara kadar Avrupa aile değerleri, farkedilir derecede, aileyi merkeze alan İbrahîmî toprakta boy vermiş- büyük bir dinî gelenekten besleniyordu. Yani İslâm ve Hıristiyanlık arasındaki öğretilere ilişkin tartışmalar keskin kalsa da müslüman ve hıristiyanların ahlâkî ve sosyal kabulleri, birçok bakımdan birbirine destek olacak şekilde verimli ve benzerdi.

Pompei

Bugün bu örtüşme büyük ölçüde kayboldu. Dahası kiliseler yıllanmış mercan kayaları gibi kendilerini özgürlükçü kum fırtınasıyla temizlenmiş ve yeniden şekillenmiş buldukça, mutlak ahlâkî hakikatlerle uyumlu ve inandırıcı bir ses olmayı iddia edemiyorlar artık.

... Sodom'un erdemlerini (eşcinselliği) belâgatla terennüm eden hıristiyan ve yahudi örgüt ve kişilerinin sayısının gün geçtikçe arttığı gözlenmekte ve bu, laikçiler tarafından sevinçle karşılanmaktadır...

... Görülen o ki, piskopos ve hahambaşı, çocukların ve yetişkinlerin aile sığınağına geçmişte asla bu kadar ihtiyaç duymadıkları hızla değişen bir dünyada, ailenin günahların en temeli olan bencillikle yıkılmış olmasının yasını tutuyorlar. Kimse bir feragatte bulunmak istemiyor. Kişisel özgürlük putuna boyun eğerek, hepimiz, haklarımız için yaygara koparıp görevlerimizi es geçiyoruz.

... Çocuklar ve eşler ne kadar acı çekerlerse çeksinler, isterse intihara kadar varan travmalar yaşasınlar, bu şartlar altında sistem bir koruma sunmamaktadır. Demek ki, bireysel hakların aile haklarından önce geldiği gibi felâkete götürücü bir anlayış kaçınılmaz bir şekilde hem bireyin hem de ailenin çökmesi sonucunu doğurmaktadır.

... Erkek ve kadınların gelişigüzel birbirine karıştırıldığı, ayartma ve sadakatsizlik yönünde radikal bir şekilde artmış fırsatın bu derece herkese açık olduğu bir toplum daha önce asla var olmamıştı. Bu, artık en ahlâk karşıtı gazetecilerin, siyasetçilerin ya da sosyal stratejistlerin dahi görmek zorunda olduğu bir durumdur... Kamusal alanın erotikleşmesi, kültürümüzün bir parçası haline gelmiştir.

... Bu noktada, müslüman imanına mensup insanların gemiye atlamaları gerekir. Kur'an ve bizim tüm ilâhiyat geleneğimiz, iki cinsin kâinatın kalıtsal kutupluluğunun bir parçası olduğu bilinci içerisinde kök salmıştır. Bizim inancımız odur ki, kâinattaki her şey çiftiyle yaratılmıştır; dünyada hareketi meydana getiren ve dünyaya değer kazandıran da bu almasıllık ilkeler arasındaki manyetik ilişkidir.

... Bir mümin için eşcinsel eylemlerin metafiziksel olduğu kadar ahlâkî açıdan bir suç olduğu tartışma götürmez bir konudur. Gebelikle sonuçlanan kadın-erkek cinselliği, yeni yaşama, çocuklara, torunlara ve bitmez tükenmez bir soya yol açan muazzam bir birleşmedir. Sonsuzluğa aç-

Hız. Peygamber'in "yüzüne baktığında içini mutlulukla dolduran bir eşle" evlenmiş olmayı, kişi için en değerli nimetlerden sayan hadisi aile mutluluğunun İslâm ahlâkındaki önemine güzel bir örnektir.

lan bir kapıdır. Buna mutlak derecede zıt olarak eşcinsellik ise hiçbir ürün vermez. Her zaman olduğu gibi, en uç noktada günahlar bir erdem tersyüz edildiğinde gelir." ■

D İ P N O T L A R

- 1 Hârizmî, Mefâtihu'l-ulûm, Beyrut 1984, s. 154.
- 2 Resâilü Ebi'l-Hasan el-Âmirî ve şezerâtühü'l-felsefiyye, yayımlayan Sahban Khalifat, Amman 1988, s. 80-81, 320-321.
- 3 Beyrut 1980, s. 16.
- 4 Leknev 1316.
- 5 Kinalizâde, Ahlâk-ı Alâî, Bulak 1248.
- 6 age., II, 23.
- 7 Muhyî-i Gülşeni, Ahlâku'l-Kirâm, Mecmua-yı Muhyî-yi Gülşeni içinde, Hidiv Ktp. nr. 7128, vr. 120b.
- 8 Beyhakî, el-Âdâb, Beyrut 1988.
- 9 Hucurât 49/13.
- 10 Joachim Wach, Din Sosyolojisi, çev. Ünver Günay, Kayseri 1990, s. 70.
- 11 Gazâlî, İhyâu Ulûmi'd-Dîn, Beyrut ts., II, 24-25.
- 12 Geniş bilgi için bk. Prof. Dr. Engin Geçtan, Çağdaş Yaşam ve Normal Dışı Davranışlar, Ankara 1984, s. 93-97.
- 13 Bakara 2/232; Lokman 31/14.
- 14 İbn Mâce, Nikâh, 1.
- 15 Tahrîm 66/6.
- 16 İbn Hanbel, Müsned, III, 412; Tirmizî, "Birr", 33.
- 17 www.bilgipdr.com/.../560-bosanmanin-cocuklar-uzerindeki-ruhsal-etkisi/
- 18 Buhârî, Savm, 10.
- 19 Buhârî, Nikâh, 1.
- 20 Rûm, 30/21.
- 21 Ebû Davud, Zekât, 32.
- 22 Bkz. H. Fikret Kanad, Ailede Çocuk Terbiyesi, İstanbul 1976, s. 43-47; Haluk Yavuzer, age., s. 40-41, 53-60.
- 23 Age., s. 154. Bu konuda Endülüslü İslâm bilgini İbn Hazm'in (öl. 456/1064), İslâm ahlâk kültürünün şaheserlerinden olan el-Ahlâk ve's-Siyer fi Müdâ'îti'n-Nüfûs (Beyrut 1985, s. 48-49) adlı kitabındaki görüşleri bir istisna teşkil eder. Yazar burada kendi gözlemlerine dayanarak, hisimlik kurma ve sözleşmelere girmenin çoğunlukla insanların birbirinden kopmasına yol açtığını belirtir ve hisimlik veya sözleşmelerle dostlukların tehlikeye düşürülmemesini tavsiye eder. Aynı bilgin, ilişkilerin bugün sürdürülmesi için akraba evliliğinin en uygun yol olduğunu öne sürmüştü de, Peygamberimiz akraba evliliğini, doğacak çocukların sağlığı açısından doğru bulmamıştır (Bkz. Gazâlî, İhyâ, II, 41).
- 24 www.karakalem.net/?article=2763.